

Postanowienie z dnia 29 czerwca 2011 r.

III PZ 5/11

Wartość przedmiotu zaskarżenia w zażaleniu na postanowienie o kosztach zastępstwa procesowego ustala się na podstawie wysokości tych kosztów, a nie według wartości przedmiotu sporu w sprawie.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 czerwca 2011 r. sprawy z powództwa Edwarda Ś. przeciwko Gimnazjum [...] w G. o odszkodowanie i zadośćuczynienie, na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 grudnia 2010 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie i przekazał zażalenie Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego i zwrocie opłaty od zażalenia.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny w Szczecinie postanowieniem z 29 grudnia 2010 r. odrzucił na podstawie art. 130² § 1 k.p.c. zażalenie pozwanego na rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego w wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 14 września 2010 r., albowiem pełnomocnik adwokat uiścił opłatę od zażalenia w kwocie 30 zł, zamiast w kwocie 100 zł. Wartość przedmiotu sporu w sprawie wynosiła 500.000 zł i stąd koszty zastępstwa adwokackiego wynosiły 5.400 zł - zgodnie z § 6 pkt 7 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Sąd Okręgowy oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 3.400 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego a na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego ponad tę kwotę.

W zażaleniu na zawarte w wyroku postanowienie o kosztach zastępstwa procesowego pozwany domagał się jego zmiany przez zasądzenie od powoda 5.400 zł. Wartość zaskarżenia określono na kwotę 2.000 zł. Zażalenie zostało opłacone opłatą w kwocie 30 zł.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu odrzucenia zażalenia podał, że profesjonalny pełnomocnik błędnie obliczył wysokość opłaty od zażalenia, gdyż ze względu na regulację z art. 35 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dalej: ustawa o ksc) i wartość przedmiotu sporu 500.000 zł, powinna być uiszczona opłata stosunkowa w kwocie 100 zł, a nie opłata w kwocie 30 zł. Zatem na podstawie art. 130² § 1 k.p.c. zażalenie nienależycie opłacone wniesione przez pełnomocnika (adwokata) podlegało odrzuceniu bez wzywania do uzupełnienia. Uchylenie z dniem 1 lipca 2009 r. przepisu art. 130² § 3 k.p.c. nie zmieniło reżimu wymagającego samobliczenia i właściwego opłacenia pisma procesowego wnoszonego przez profesjonalnego pełnomocnika (postanowienia Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2010 r., II UZ 48/09 i z 28 października 2009 r., II PZ 16/09 oraz z 3 lutego 2010 r., II CZ 79/07; a także uchwała Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2010 r., II UZP 4/10).

W zażaleniu pozwany zarzucił naruszenie przepisów ustawy o ksc przez przyjęcie, że od zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji w sprawie kosztów postępowania w sprawie z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu przekracza 50.000 zł, pobiera się opłatę stosunkową od wartości przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy pobiera się piątą część opłaty stosunkowej od wartości przedmiotu zaskarżenia, która nie może wynosić mniej niż 30 zł. Ponadto pozwany zarzucił błędne ustalenie, że od zażalenia została uiszczona opłata podstawowa 30 zł w miejsce opłaty stosunkowej 100 zł, podczas gdy została uiszczona opłata stosunkowa 30 zł, zgodnie z przepisami ustawy o ksc. Skarżący wniósł o uchylenie postanowienia i rozpoznanie zażalenia albo „o przekazanie go do ponownego rozpoznania z prawem do zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego”. Skarżący wniósł także o zwrot opłaty od zażalenia na podstawie art. 99 ustawy o ksc, gdyż jest to oczywiście uzasadnione.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie uzasadnia uchylenie zaskarżonego postanowienia wobec naruszenia prawa procesowego oraz przepisów ustawy o ksc. Wpierw należy zauważyć, że

nawet gdyby zażalenie na orzeczenie o kosztach nie zostało należycie opłacone, to nie mogło zostać odrzucone bez wezwania do uzupełnienia o wymaganą opłatę. Błędnie w zaskarżonym postanowieniu odczytano znaczenie uchwały powiększonego składu Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2010 r., II UZP 4/09, gdyż wyjaśnia ona dotychczasowe kontrowersje w orzecznictwie i wcale nie akceptuje reżimu odrzucania zażalenia wnoszonego przez profesjonalnego pełnomocnika bez uprzedniego wezwania do uzupełnienia o wymaganą opłatę. Uchwała ma moc zasady prawnej i stwierdza, że po uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c. odrzucenie środka odwoławczego (lub środka zaskarżenia) nienależycie opłaconego nie jest możliwe bez wezwania o prawidłową opłatę na podstawie art. 130 § 1 k.p.c., zatem nie podlega odrzuceniu na podstawie art. 130² § 1 k.p.c.

Kwota 30 zł, którą opłacono zażalenie, była prawidłowa. Inną kwestią jest to czy opłata ta jest opłatą stosunkową czy opłatą podstawową. Sąd przyjął, iż ze względu na wartość przedmiotu sporu w sprawie zasadniczej przewyższającą 50.000 zł, wymagana była opłata stosunkowa w kwocie 100 zł od zażalenia na rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego. Jak wynika z zażalenia również skarżący kwalifikuje uiszczoną opłatę jako opłatę stosunkową, jednak zarzuca, że Sąd Apelacyjny źle ustalił wysokość opłaty, gdyż pominął przepis art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy o ksc, stanowiący, że piątą część opłaty pobiera się od zażalenia, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Generalnie opłata od zażalenia wynosi zatem piątą część opłaty. Przy wartości zaskarżenia 2.000 zł opłata stosunkowa wynosi 100 zł (5%). Od zażalenia piątą część opłaty stosunkowej wynosi 20 zł, jednak nie mniej niż 30 zł (art. 20 ust. 1 ustawy o ksc). Gdyby na tym poprzestać, to należałoby tylko przyznać pozwanemu rację, że wyliczył i uiszczył opłatę od zażalenia w wymaganej kwocie 30 zł.

Wnioskowanie w zaskarżonym postanowieniu o opłacie stosunkowej ze względu na wartość przedmiotu sporu w sprawie głównej nie było uprawnione. Przedmiotem rozpoznania sprawy objętej zażaleniem byłaby tylko wysokość kosztów zastępstwa procesowego, a nie przedmiot sporu w sprawie głównej. Zasadne jest stanowisko Sądu Najwyższego przyjęte w postanowieniu z 25 maja 2010 r., I CZ 9/10 (OSNC-ZD 2011 nr 1A, poz. 6, że w razie zażalenia na zawarte w wyroku postanowienia w przedmiocie kosztów postępowania, wartość przedmiotu zaskarżenia zależy od wysokości tych kosztów, nie zaś od wartości przedmiotu sporu w sprawie zasadniczej.

Istotne jest zatem zwrócenie uwagi, że przedmiotem sprawy rozpoznawanej przez Sąd drugiej instancji miały być tylko koszty zastępstwa procesowego i to nie całe, lecz tylko w części, którą powód na podstawie art. 102 k.p.c. nie został obciążony czyli co do kwoty 2.000 zł i taka była również wartość przedmiotu zaskarżenia podana w zażaleniu. Wówczas opłata od zażalenia zależy od przedmiotu sprawy (odwoławczej), czyli od wartości tych kosztów, a nie od wartości przedmiotu sporu w sprawie zasadniczej (głównej). Wartość przedmiotu sprawy ma znaczenie tylko dla określenia stawki dla ustalenia kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika adwokata (§ 6 rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie). Innymi słowy, wartość przedmiotu sporu w sprawie głównej nie stanowi podstawy do ustalenia wysokości opłaty od zażalenia na rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny nie mógł posiłkować się regulacją z art. 35 ust. 1 ustawy o ksc dla stwierdzenia, że opłata od zażalenia w sprawie kosztów jest opłatą stosunkową, gdyż wartość przedmiotu sporu w sprawie głównej przewyższała kwotę graniczną (50.000 zł) - art. 35 ust. 1 ustawy o ksc. Takie wnioskowanie nie jest uprawnione, bowiem skoro przedmiotem zażalenia (sprawy) są tylko koszty, to opłata od zażalenia nie może zależeć od wartości przedmiotu sporu w sprawie głównej. Ponadto już ze wskazanego wyżej przepisu art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy o ksc wynika, że stosunkowa opłata od zażalenia w wysokości piątej części opłaty nie ma zastosowania, gdy przepis szczególny stanowi inaczej a za taki należy uznać art. 35 ust. 1 ustawy o ksc. Opłata od zażalenia na postanowienie o kosztach jest zatem opłatą podstawową ze względu na regulację tego przepisu, przy czym teza ta wynika akurat z kwoty zaskarżenia 2.000 zł, a więc nie przewyższającej 50.000 zł. Konsekwentnie bowiem, skoro zastosowanie ma przepis art. 35 ust. 1 ustawy o ksc, to nie można zapominać, że regulacja ta wyznacza granicę między opłatą stosunkową i podstawową w określonych przypadkach. Gdyby koszty objęte zażaleniem przewyższały 50.000 zł, to opłata podstawowa 30 zł ustąpiłaby opłacie stosunkowej, gdyż taki rodzaj opłaty wynika z przekroczenia kwoty granicznej z art. 35 ust. 1 ustawy o ksc.

Prowadzi to do końcowego wniosku, że w razie zażalenia na postanowienie o kosztach zastępstwa procesowego wartość przedmiotu zaskarżenia wyznaczają koszty, a nie z wartość przedmiotu sporu w sprawie zasadniczej. Jednak w sprawach z zakresu prawa pracy zasada ta ma zastosowanie łącznie z regulacją z art. 35 ustawy o ksc.

Z tych motywów orzeczono jako w sentencji, stosownie do art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c.

Skarżący opłacił zażalenie prawidłową opłatą i dlatego Sąd mógł uwzględnić jego zażalenie na podstawie art. 395 § 2 k.p.c., gdyż nawet przy opłacie stosunkowej wymagana była opłata w kwocie 30 zł. Z tych przyczyn zasadny jest wniosek zażalenia oparty na regulacji art. 99 ustawy o ksc, żądający zwrotu opłaty od zażalenia, który Sąd Apelacyjny powinien uwzględnić.

=====